

Uzasadnienie

Regionalny dyrektor ochrony środowiska zgodnie z delegacją ustawową zawartą w art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r. poz. 916 z późn. zm.) ustanawia w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000. Plan zadań ochronnych może być zmieniony, jeżeli wynika to z potrzeb ochrony tych siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jeziora Wełtyńskie PLB320018 został ustanowiony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 29 kwietnia 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego poz. 1921). Powyższy akt został zmieniony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 27 października 2017 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego poz. 4339).

W związku z zarzutami formalnymi Komisji Europejskiej z dnia 9 czerwca 2021 r., zn. INFR(2021)2025, C(2021)2179, dotyczącymi obowiązku ustalenia precyzyjnych celów ochrony dla każdego obszaru Natura 2000, koniecznym stało się doprecyzowanie celów działań ochronnych wyznaczonych dla niniejszego obszaru. Zgodnie z ww. stanowiskiem Komisji Europejskiej funkcja celów ochrony polega na określeniu, jaki stan gatunków i typów siedlisk na danym obszarze należy osiągnąć, tak aby obszar ten mógł przyczynić się do osiągnięcia ogólnego celu, jakim jest właściwy stan ochrony tych gatunków i typów siedlisk (art. 2 ust. 2 dyrektywy siedliskowej) na poziomie krajowym, biogeograficznym lub europejskim. Zgodnie z wykładnią przedstawioną przez Komisję Europejską aby spełnić tę funkcję, cele ochrony muszą być:

- 1) indywidualnie określone dla danego obszaru, tj. ustalone na poziomie obszaru;
- 2) kompleksowe, tj. obejmujące wszystkie gatunki i typy siedlisk będące przedmiotem zainteresowania Wspólnoty na mocy dyrektywy siedliskowej, które występują w obszarze Natura 2000;
- 3) indywidualnie określone dla przedmiotu ochrony, tj. jasno wskazywać konkretny typ siedliska lub gatunek na danym obszarze;
- 4) indywidualnie określone pod kątem pożądanego stanu ochrony, tj. wyraźnie określające stan, jaki typ siedliska i gatunek na danym obszarze mają osiągnąć; pożądaný stan musi być:
 - a) ilościowy i mierzalny (cele ilościowe, które mogą być uzupełnione celami jakościowymi, takimi jak opis właściwego stanu siedliska lub struktury populacji), jak również raportowalny (umożliwiający monitorowanie);
 - b) realistyczny (uwzględniający rozsądne ramy czasowe i nakłady), spójny (umożliwiający zastosowanie takich samych atrybutów i wskaźników dla przedmiotów ochrony w różnych obszarach);
 - c) kompleksowy (atrybuty i cele powinny obejmować specyfikę danego przedmiotu ochrony i umożliwiać opisanie jego stanu ochrony jako właściwy lub niewłaściwy);
 - d) precyzyjne w odniesieniu do „utrzymania” lub „odtworzenia” stanu ochrony przedmiotu ochrony (odpowiedni poziom ambicji określający niezbędne środki ochrony);
 - e) odpowiadać ekologicznym wymaganiom dotyczącym typów siedlisk przyrodniczych wymienionych w załączniku I i gatunków wymienionych w załączniku II występujących na tych obszarach;
 - f) odzwierciedlać znaczenie obszaru dla zachowania lub odtworzenia, we właściwym stanie ochrony, typów siedlisk i gatunków.

W związku z powyższym, na podstawie dokumentacji do planu zadań ochronnych, danych literaturowych, badań wykonanych w latach 2019-2021 w ramach uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony oraz wyników państwowego monitoringu z lat 2021-2022¹, doprecyzowano zapisy celów działań ochronnych:

1. dla gatunku A041 gęś białoczelna *Anser albifrons*

założono utrzymanie liczebności populacji przelotnej na poziomie 400-2200 osobników, oraz zachowanie minimum 2000 ha siedlisk wykorzystywanych na przelotach jako miejsca przestankowe i żerowiska.

Zgodnie ze Standardowym Formularzem Danych, wielkość populacji przelotnej gęsi białoczelnej w obszarze Jezior Wełyńskich szacowana była w latach ubiegłych na 400-2200 osobników. Najnowsze dane obejmujące wyniki liczenia w ramach Monitoringu Zimujących Ptaków Wodnych (MZPW) Państwowego Monitoringu Ptaków wskazują na 2240 os. notowanych w 2022 r. na akwenu Jeziora Wełyńskiego. Tym samym uznano, że wskazana w SDF szacowana liczba osobników zatrzymujących się w obszarze na przelotach jest prawdopodobna, i przyjęto ją jako wartość U1 (zgodną z oceną wskazaną w materiałach do pzo). Z uwagi na wielkość ostoi oraz lokalizację zbiorników wodnych, jako siedliska wskazane do utrzymania przyjęto powierzchnię gruntów rolnych (w tym pól, łąk i pastwisk) zlokalizowanych w granicach obszaru Natura 2000, które stanowią żerowiska i miejsca przestankowe na trasie przelotu migrujących ptaków. Ich stan zachowania oceniono na U1, zgodnie z materiałami do pzo (brak nowszych danych do zmiany wskazanych tam ocen).

2. dla gatunku A043 gęgawa *Anser anser*

założono utrzymanie liczebności populacji przelotnej na poziomie 40-250 osobników, oraz zachowanie minimum 2000 ha siedlisk wykorzystywanych na przelotach jako miejsca przestankowe i żerowiska.

Zgodnie ze Standardowym Formularzem Danych, wielkość populacji przelotnej gęgawy w obszarze Jezior Wełyńskich szacowana była w latach ubiegłych na 40-150 osobników. Najnowsze dane obejmujące wyniki liczenia w ramach Monitoringu Zimujących Ptaków Wodnych (MZPW) Państwowego Monitoringu Ptaków wskazują na 70 os. notowanych w 2021 r., oraz 280 os. notowanych w 2022 r. na akwenu Jeziora Wełyńskiego. Tym samym oszacowano że wielkość populacji przelotnej gęgawy dla tego obszaru mieści się w przedziale 40-250 osobników, gdzie przyjęto ją jako wartość U1 (zgodną z oceną wskazaną w materiałach do pzo). Z uwagi na wielkość ostoi oraz lokalizację zbiorników wodnych, jako siedliska wskazane do utrzymania przyjęto powierzchnię gruntów rolnych (w tym pól, łąk i pastwisk) zlokalizowanych w granicach obszaru Natura 2000, które stanowią żerowiska i miejsca przestankowe na trasie przelotu migrujących ptaków. Ich stan zachowania oceniono na U1, zgodnie z materiałami do pzo (brak nowszych danych do zmiany wskazanych tam ocen).

3. dla gatunku A039 gęś zbożowa *Anser fabalis*

założono utrzymanie liczebności populacji przelotnej na poziomie 200-6000 osobników, oraz zachowanie minimum 2000 ha siedlisk wykorzystywanych na przelotach jako miejsca przestankowe i żerowiska.

Zgodnie ze Standardowym Formularzem Danych, wielkość populacji przelotnej gęsi zbożowej w obszarze Jezior Wełyńskich szacowana była w latach ubiegłych na 200-6000 osobników. Najnowsze dane obejmujące wyniki liczenia w ramach Monitoringu Zimujących Ptaków Wodnych (MZPW) Państwowego Monitoringu Ptaków wskazują na 3360 os. notowanych w 2022 r. na akwenu Jeziora Wełyńskiego, jednak jest to wartość wspólna dla gęsi zbożowej i tundrowej. Z

uwagi na brak innych danych, jak również w związku z brakiem dostatecznych dowodów że obserwowane ptaki stanowiły w większości lub w całości gęś tundrową, przyjęto że wskazana w SDF szacowana liczba osobników gęsi zbożowej zatrzymujących się w obszarze na przelotach jest prawdopodobna, i przyjęto ją jako wartość FV (zgodną z oceną wskazaną w materiałach do pzo). W ocenie tut. Organu, w kontekście zmian taksonomicznych na liście ptaków krajowych (Stawarczyk 2018), niezbędnym jest uwzględnienie wyodrębnionego gatunku (gęsi tundrowej) i weryfikacja wykorzystania obszaru przez oba gatunki podczas przelotów. Tym samym jako jeden z celów założono weryfikację wykorzystania obszaru przez oba gatunki gęsi – *Anser fabalis* i *Anser serrirostris*.

Z uwagi na wielkość ostoi oraz lokalizację zbiorników wodnych, jako siedliska wskazane do utrzymania przyjęto powierzchnię gruntów rolnych (w tym pól, łąk i pastwisk) zlokalizowanych w granicach obszaru Natura 2000, które stanowią żerowiska i miejsca przestankowe na trasie przelotu migrujących ptaków. Ich stan zachowania oceniono na U1, zgodnie z materiałami do pzo (brak nowszych danych do zmiany wskazanych tam ocen).

4. dla gatunku A197 rybitwa czarna *Chlidonias niger*

założono utrzymanie liczebności gatunku na poziomie 5-25 par lęgowych, zachowanie siedlisk lęgowych i żerowiskowych na powierzchni 440 ha, jak również obniżenie presji drapieżniczej oraz antropogenicznej.

Liczebność populacji określono na podstawie pięciu źródeł danych: informacji zawartych w Standardowym Formularzu Danych obszaru (wskazano 5-25 par), dokumentacji do planu zadań ochronnych (Uniwersytet Szczeciński 2014 r.; założono że liczebność może wynosić do 12 - 20 par), danych opublikowanych (Antczak i in. 2015; wskazano 23 pary lęgowe), uzupełnienia stanu wiedzy nt. rozmieszczenia i liczebności gatunku wykonanego w 2022 r. w ramach tzw. Banku Danych (Czeraszkiwicz, Felska-Błaszczuk 2022; oszacowano liczebność na 10-30 par) oraz danych z lat 2021 i 2022, pozyskanych w ramach programu Monitoringu Rybitw Bagiennych (MCH) Państwowego Monitoringu Ptaków (2 pary w 2021 r., 23 pary w 2022 r.). Biorąc pod uwagę powyższe uznano, że szacunkowa wielkość populacji odpowiada danym zawartym w SDF. Ogólną ocenę stanu populacji (FV) przyjęto za Czeraszkiwicz R. i in. 2022 – w niniejszym opracowaniu oceniono parametry stanu ochrony populacji w obszarze, gdzie dla obu stwierdzonych stanowisk stan populacji oceniono jako właściwy (FV). Powierzchnię siedliska wyznaczono w odniesieniu do specyfiki gatunku oraz wielkości ostoi. Tym samym, oprócz zbiorników wskazywanych w badaniach z 2022 r. jako tereny lęgowe (Jezioro Wełyńskie i położone na N od niego jezioro bez nazwy) oraz tereny żerowiskowe (ww. akweny oraz Jezioro Gardzienko (Zamkowe), Jezioro Prusino Duże (Brudzień), Jezioro Gardyńskie), przyjęto konieczność zachowania wszystkich zbiorników wodnych mogących stanowić siedlisko lęgowe lub żerowiskowe rybitw. Jednocześnie określono stan siedliska jako zły (U2), co wynika z aktualnej oceny dwóch stanowisk lęgowych oraz wyników badań wielkości presji obcych gatunków inwazyjnych i antropopresji w całym obszarze (dane z 2022 r.).

5. dla gatunku A038 łabędź krzykliwy *Cygnus cygnus*

założono utrzymanie liczebności populacji przelotnej na poziomie 10-140 osobników, oraz zachowanie minimum 2000 ha siedlisk wykorzystywanych na przelotach jako miejsca przestankowe i żerowiska.

Zgodnie ze Standardowym Formularzem Danych, wielkość populacji przelotnej szacowana była do tej pory na 11-125 osobników. Zgodnie z wynikami Monitoringu Zimujących Ptaków Wodnych (MZPW) Państwowego Monitoringu Ptaków, na Jeziorze Wełyńskim w roku 2021 odnotowano 68 osobników, a w 2022 – 147 osobników. Z uwagi na powyższe przyjęto, że szacowana liczebność

osobników zatrzymujących się na terenie obszaru Natura 2000 Jeziora Wełtyńskie mieści się w przedziale 10-140 osobników. Wartość tą przyjęto jako U1 (zgodną z oceną wskazaną w materiałach do pzo).

Z uwagi na wielkość ostoi oraz lokalizację zbiorników wodnych, jako siedliska wskazane do utrzymania przyjęto powierzchnię gruntów rolnych (w tym pól, łąk i pastwisk) zlokalizowanych w granicach obszaru Natura 2000, które stanowią żerowiska i miejsca przestankowe na trasie przelotu migrujących ptaków. Ich stan zachowania oceniono na U1, zgodnie z materiałami do pzo (brak nowszych danych do zmiany wskazanych tam ocen).

W odniesieniu do wszystkich populacji przelotnych, stanowiących przedmioty ochrony w obszarze Natura 2000, należy także wskazać, że liczebność ptaków notowanych rokrocznie na przelotach może ulegać znacznym wahaniom. Wynika to z faktu, że lęgowiska ww. gatunków gęsi oraz łabędzi krzykliwych zlokalizowane są poza granicami Polski, w związku z czym brak jest możliwości przeciwdziałania ewentualnym negatywnym oddziaływaniom występującym poza granicami kraju, a wpływającym na wielkość tutaj notowanych populacji migrujących i zimujących (w tym na dostępność miejsc gniazdowych, sukces lęgowy, presja drapieżników na osobniki juwenilne etc.). Należy także wskazać, że stopień wykorzystania miejsc żerowiskowych i przestankowych przez migrujące ptaki, a więc ich liczba zatrzymująca się w danych miejscach, jest także ściśle zależna od uwarunkowań obecnych w danym czasie, np. od stopnia zlodzenia zbiorników wodnych, dostępności pożywienia etc. Tym samym liczebność populacji przelotnej wskazana do utrzymania stanowi pewne założenie, które jednak winno uwzględniać i dopuszczać zmiany liczebności spowodowane przez czynniki znajdujące się poza możliwością kontroli przez krajowe służby ochrony przyrody.

W związku z regulacją art. 28 ust. 3 i 4 ustawy o ochronie przyrody sporządzający projekt planu zadań ochronnych, o którym mowa w ust. 1, umożliwi zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, udział w pracach związanych ze sporządzaniem tego projektu oraz zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 r. poz. 1029 z późn. zm.), w postępowaniu którego przedmiotem jest sporządzenie projektu dokumentu. Zgodnie z art. 28 ust. 9 ww. ustawy w przypadku dokonywania zmiany planu zadań ochronnych stosuje się przepisy ust. 3 i 4.

W wykonaniu tego obowiązku, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie, w dniu 2023 r. podał do publicznej wiadomości informację o:

- sporządzeniu projektu zmiany planu zadań ochronnych,
- możliwości zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy oraz o miejscu, w którym jest ona wyłożona do wglądu,
- możliwości składania do niego uwag i wniosków w terminie do...

Powyższy obowiązek w zakresie podania ww. informacji do publicznej wiadomości wykonano zgodnie z czynnościami określonymi w przepisie art. 3 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, publikując w ustawowo przewidzianym terminie wskazane wyżej informacje w formie obwieszczenia z dnia 2023 r. (sygnatura:):

- 1) na stronie Biuletynu Informacji Publicznej (BIP) Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie,
- 2) na tablicy ogłoszeń w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie,

- 3) na tablicy ogłoszeń wszystkich jednostek samorządu terytorialnego objętych granicami obszaru Natura 2000,
- 4) w prasie o zasięgu wojewódzkim.

Projekt zmiany zarządzenia był konsultowany z Generalną Dyrekcją Ochrony Środowiska. W toku prac zgłoszone zostały następujące uwagi:

1. ad.
2. ad.....

W dniu..... GDOŚ zaopiniował pozytywnie przedłożony projekt zmiany zarządzenia (mail z dnia.....).

W procedurze konsultacji społecznych projektu zarządzenia wpłynęło uwag i wniosków ze strony społeczeństwa, które rozważono, wprowadzając w przypadku uwag uzasadnionych zmiany do projektu. Uwagi rozpatrzono w sposób następujący:

Lp.	Data wpływu	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia

Projekt zmiany zarządzenia został uzgodniony, w trybie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2022 r., poz. 135), z Wojewodą Zachodniopomorskim, pismem nr z dnia

i

1. Czeraszekiewicz R., Błaszczuk-Felska L. 2022. *Ekspertyza przyrodnicza na potrzeby uzupełnienia stanu wiedzy w obszarach Natura 2000 województwa zachodniopomorskiego: Jeziora Weltyńskie PLB320018. Inwentaryzowane przedmioty ochrony: A043 gegawa Anser anser, A197 rybitwa czarna Chlidonias niger*. Maszynopis, Szczecin;
2. Standardowy Formularz Danych - Jeziora Weltyńskie PLB320018.
3. Chodkiewicz T. i in. 2019. *Raport z wdrażania art. 12 Dyrektywy Ptasiej w Polsce w latach 2013-2018: stan, zmiany, zagrożenia*. Biuletyn Monitoringu Przyrody 20;
4. Uniwersytet Szczeciński (wykonawca). 2013. *Materiały do planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 Jeziora Weltyńskie PLB320018*. Szczecin;
5. Antczak J., Sikora A., Kajzer Z., Zieliński P. 2015. *Rozmieszczenie i liczebność lęgowych mew i rybitw Laridae na Pomorzu*. Ptaki Pomorza 5:5-31;
6. Stawarczyk T. 2018. *Zmiany taksonomiczne na liście ptaków krajowych według taksonomii IOC*. Ornis Polonica 59:71-77;
7. GIOŚ - Monitoring Ptaków Polski wykonywany w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (<http://monitoringptakow.gios.gov.pl/PM-GIS/>).